

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

YVES BOT

esitatud 9. aprillil 2014¹

liidetud kohtuasjades C-119/13–C-121/13

eco cosmetics GmbH & Co. KG (C-119/13)

versus

**Virginie Laetitia Barbara Dupuy,
Raiffeisenbank St. Georgen reg. Gen. mbH (C-120/13)**

versus

Tetyana Bonchyk

ja

Rechtsanwaltskanzlei CMS Hasche Sigle, Partnerschaftsgesellschaft (C-121/13)

versus

Xceed Holding Ltd

(eelotsusetaotlused, mille on esitanud Amtsgericht Wedding (Saksamaa))

Õigusalane koostöö tsiviilasjades — Euroopa maksekäsk — Määrus (EÜ) nr 1896/2006 —
Nõuetekohase kättetoimetamise puudumine — Läbivaatamine — Kaitseõiguste tagamine —
Harta artikkel 47

1. Kõigi käesolevate eelotsuseasjade õiguslik raamistik on määrus (EÜ) nr 1896/2006², millega luuakse Euroopa maksekäsmenetlus. Neis on tekkinud küsimus, kas juhul, kui Euroopa maksekäsku ei ole kostjale kätte toimetatud, võib viimane paluda, et analoogia alusel kohaldataks määruse nr 1896/2006 artiklit 20.

2. See säte näeb pärast sama määruse artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumist ette võimaluse taotleda erakorraliste asjaolude tõttu Euroopa maksekäsu läbivaatamist päritoluliikmesriigi pädevas kohtus (edaspidi „päritoluriigi kohus”). Täpsemalt on kostjal õigus taotleda maksekäsu läbivaatamist, kui maksekäsk toimetati kätte ühel selle määruse artiklis 14 sätestatud viisidest ning maksekäsku ei toimetatud kätte piisavalt aegsasti, mis ei võimaldanud kostjal temast olenemata põhjustel oma kaitset korraldada.

3. Käesolevas ettepanekus esitan ma põhjused, miks ma leian, et määrust nr 1896/2006 tuleb tõlgendada nii, et määrusega on vastuolus, kui selle artiklit 20 kohaldatakse analoogia alusel juhul, kui Euroopa maksekäsk jäeti kostjale kätte toimetamata või seda ei toimetatud kätte nõuetekohaselt. Et kaitseõigused oleks tagatud, peab kostjal olema võimalik kasutada päritoluriigi kohtus sõltumatut õiguskaitsevahendit, mis võimaldaks tal tõendada, et talle ei toimetatud seda maksekäsku kätte, ja lasta vajaduse korral tuvastada selle kehtetus.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määrus, millega luuakse Euroopa maksekäsmenetlus (ELT L 399, lk 1).

I. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

4. Määruse nr 1896/2006 artikli 1 lõike 1 punkt a märgib, et selle määruse eesmärk on „lihtsustada ja kiirendada kohtuvaidlusi ning vähendada kohtukulusid vaidlustamata rahalisi nõudeid käsitlevate piiriüleste juhtumite korral, luues Euroopa maksekäsumenetluse”.

5. Selle määruse artiklis 13 on sätestatud:

„Euroopa maksekäsu võib kostjale kätte toimetada kättetoimetamise koha riigi siseriikliku õiguse kohaselt ühel järgmistest viisidest:

- a) isiklik kättetoimetamine, mida tõendab kostja poolt alla kirjutatud kättesaamistõend, millel on kättesaamise kuupäev;
- b) isiklik kättetoimetamine, mida tõendab kätte toimetanud pädeva isiku poolt alla kirjutatud ja kättetoimetamise kuupäevaga teatis selle kohta, et kostja on dokumendi kätte saanud või keeldunud seda vastu võtmast ilma õigusliku põhjendusest;
- c) posti teel kättetoimetamine, mida tõendab kättetoimetamise kuupäevaga kättesaamistõend, millele on alla kirjutatud ning mille on tagastanud kostja;
- d) elektrooniliste vahendite, nagu faksi või elektronposti teel kättetoimetamine, mida tõendab kättetoimetamise kuupäevaga kättesaamistõend, millele on alla kirjutatud ning mille on tagastanud kostja.”

6. Määruse artikkel 14 „Kättetoimetamine ilma kostja kättesaamistõendita” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Euroopa maksekäsu võib kostjale kätte toimetada kättetoimetamise koha riigi siseriikliku õiguse kohaselt samuti ühel järgmistest viisidest:

- a) isiklik kättetoimetamine kostja kodusel aadressil isikutele, kes elavad kostjaga samas leibkonnas või töötavad seal;
- b) füüsilisest isikust ettevõtja või juriidilise isiku korral isiklik kättetoimetamine kostja äriruumides isikutele, kes on kostjaga seotud töölepingu või mõne muu sarnase lepingu alusel;
- c) maksekäsu toimetamine kostja postkasti;
- d) maksekäsu toimetamine postkontorisse või pädevasse ametiasutusse ning kostja postkasti vastava kirjaliku teate jätmise, eeldusel et kirjalik teade sedastab selgelt dokumendi kohtuliku iseloomu või viitab sellele, et kättetoimetamine loetakse toimunuks teate jätmisega ning seades jooksvad tähtajad;
- e) kättetoimetamine posti teel ilma kättesaamistõendita vastavalt lõikele 3, kui kostja aadress on päritoluliikmesriigis;
- f) elektrooniliste vahendite abil, mida tõendab automaatne kinnitus, eeldusel et kostja on eelnevalt selgesõnaliselt vastava kättetoimetamisviisiga nõustunud.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel ei ole kättetoimetamine lõike 1 kohaselt lubatav, kui kostja aadress ei ole täpselt teada.

3. Kättetoimetamist lõike 1 punktide a, b, c ja d põhjal tõendatakse järgmiselt:

a) kätte toimetanud pädeva isiku allkirjutatud dokumendiga, millele on märgitud:

i) kasutatud kättetoimetamisviis;

ja

ii) kättetoimetamise kuupäev;

ja

iii) kui dokument on kätte toimetatud muule isikule kui kostjale, kõnealuse isiku nimi ning seos kostjaga;

või

b) lõike 1 punktide a ja b eesmärgil kättesaamiskinnitusega isikult, kellele dokument kätte toimetati.”

7. Määruse nr 1896/2006 artiklis 16 on sätestatud:

„1. Kostja võib päritoluriigi kohtule esitada vastuväite Euroopa maksekäsu suhtes, kasutades VI lisas toodud tüüpvormi F, mis edastatakse talle koos Euroopa maksekäsuga.

2. Vastuväide saadetakse 30 päeva jooksul alates maksekäsu kostjale kättetoimetamisest.

[...]”.

8. Viimaks on selle määruse artiklis 20 nähtud kostjale ette võimalus taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist. Nii on selles artiklis sätestatud:

„1. Pärast artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumist on kostjal õigus taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist [päritoluriigi] [...] kohtus, kui:

a) i) maksekäsk toimetati kätte ühel artiklis 14 sätestatud viisidest,

ning

ii) maksekäsku ei toimetatud kätte piisavalt aegsasti, mis ei võimaldanud kostjal temast olenemata põhjustel oma kaitset korraldada,

või

b) kostjat takistasid nõude vaidlustamisel vääramatu jõud või temast sõltumatud erakorralised asjaolud,

tingimusel et mõlemal juhul tegutseb kostja viivitamata.

2. Pärast artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumist on kostjal samuti õigus taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist [päritoluriigi] [...] kohtus, kui käesolevas määruses sätestatud nõudeid arvesse võttes anti maksekäsk välja selgelt valesti, või muudel erandlikel asjaoludel.

3. Kui kohus lükkab kostja avalduse tagasi, kuna läbivaatamiseks ei anna alust ükski lõigetes 1 ja 2 osutatud põhjustest, jääb Euroopa maksekäsk jõusse.

Kui kohus otsustab, et läbivaatamine on õigustatud ühel lõigetes 1 ja 2 sätestatud põhjustest, muutub Euroopa maksekäsk tühiseks.”

B. Saksa õigusnormid

9. Saksa õiguses sätestab maksekäsumenetluse korra tsiviilkohtumenetluse seadustik (Zivilprozessordnung, edaspidi „ZPO”). Nii on ZPO põhikohtuasjade suhtes kohaldatava redaktsiooni § 692 lõike 1 punktis 1 ja § 700 lõike 3 esimeses lauses sätestatud, et pärast vastuväite esitamist – olenemata sellest, kas see on vastuvõetav või vastuvõetamatu, õigeaegne või hilinenud, selge või ebaselge – antakse maksekäsumenetluses olev asi automaatselt üle asja hagimenetluses lahendamiseks pädevale kohtule.

10. ZPO § 690 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab võlausaldaja juba maksettepaneku tegemise avalduses märkima, milline kohus on vastuväite esitamise korral pädev lahendada asja hagimenetluses.

11. Teisiti on Euroopa maksekäsu avalduse puhul, mille kohta Amtsgericht Wedding (Saksamaa) selgitab, et asja hilisemaks sisuliseks lahendamiseks pädeva kohtu märkimist ei ole ette nähtud. Määruse nr 1896/2006 artikli 17 lõigete 1 ja 2 kohaselt reguleerib asja üleandmist hagimenetluses lahendamiseks pädevale kohtule pärast vastuväite esitamist üksnes päritoluliikmesriigi õigus, nimelt selle liikmesriigi õigus, kus Euroopa maksekäsk on välja antud.

12. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et ZPO § 1090 lõike 1 esimese lause ja lõike 2 esimese lause kohaselt tähendab see, et Euroopa maksekäsu menetlemiseks pädev kohus palub võlausaldajal nimetada asja hagimenetluses lahendamiseks pädeva kohtu. Senikaua, kuni võlausaldaja seda ei tee – või kui ta ei nimetagi ühtegi kohut –, ei anta asja üldse üle. Eelotsusetaotluse esitanud kohus teeb sellest järelduse, et nõude esitajal on käes täidetavaks tunnistatud Euroopa maksekäsk, kuid kostjal ei ole ühtegi võimalust lasta kohtul kontrollida vastuväite esitamise tähtaja järgimist või täpsemalt asjaolu, et see ei ole kunagi hakanud kulgema, sest üldiste menetlusnormide kohaselt ei edastata toimikut kohtunikule ja samuti ei ole vahetult kohaldatav määruse nr 1896/2006 artiklis 20 ette nähtud läbivaatamine.

II. Põhikohtuasjade faktilised asjaolud

A. Kohtuasi C-119/13

13. Eco cosmetics GmbH & Co. KG (edaspidi „eco cosmetics”), mille asukoht on Saksamaal, esitas Amtsgericht Weddingile avalduse Euroopa maksekäsu väljaandmiseks Prantsusmaal elava kostja Virginie Laetitia Barbara Dupuy vastu. Ta märkis seejuures kostja elukohaks aadressi Prantsusmaal. Amtsgericht Wedding rahuldab 22. märtsil 2010 eco cosmeticsi avalduse ja andis välja Euroopa maksekäsu. See toimetati väljastusteatega tähtkirjaga avalduse esitaja märgitud aadressile ning väljastusteate järgi oli kättetoimetamise kuupäev 31. märts 2010.

14. Kuna Dupuy vastuväidet ei esitanud, tunnistas Amtsgericht Wedding selle maksekäsu 20. mail 2010 määruse nr 1896/2006 artikli 18 lõike 1 alusel täidetavaks.

15. Dupuy esitas Euroopa maksekäsule vastuväite alles 28. juuli 2010. aasta kirjaga, mis saabus Amtsgericht Weddingisse 3. augustil 2010. Amtsgericht Wedding juhtis 5. augusti 2010. aasta kirjas Dupuy tähelepanu sellele, et vastuväide on hilinenud ja äärmisel juhul saaks esitada määruse nr 1896/2006 artikli 20 alusel ainult läbivaatamistaotluse. Nii esitas Dupuy 7. oktoobri 2010. aasta kirjas selle maksekäsu läbivaatamistaotluse ning põhjendas läbivaatamistaotlust 13. aprilli 2011. aasta kirjas.

16. Dupuy väitel ei ole Euroopa maksekäsku talle kunagi kätte toimetatud, kuna ta kolis eco cosmetics märgitud aadressil asuvast korterist välja juba 2009. aasta oktoobris. Samuti märkis ta, et maksekäsust sai ta teada alles oma panga saadetud 23. juuli 2010. aasta kirjast. Need väited on eco cosmetics vaidlustanud.

B. Kohtuasi C-120/13

17. Raiffeisenbank St. Georgen reg. Gen. mbH (edaspidi „Raiffeisenbank”), mille asukoht on Austrias, esitas avalduse Euroopa maksekäsu väljaandmiseks Saksamaal elava kostja Tetyana Bonchyki vastu. Amtsgericht Wedding rahuldab 2. septembril 2010 selle avalduse ja andis välja maksekäsu. Nimetatud kohus püüdis maksekäsku edutult kaks korda Raiffeisenbanki antud aadressil posti teel kätte toimetada. Siis andis viimane uue aadressi. Seejärel toimetati Euroopa maksekäsk sellele uuele aadressile nii, et see pandi 1. veebruaril 2011 postkasti.

18. Kuna Bonchyk vastuväidet ei esitanud, tunnistas Amtsgericht Wedding selle maksekäsu 10. märtsil 2011 täidetavaks. Bonchyk esitas selle maksekäsu peale 1. juuni 2011. aasta faksiga vastuväite. Samuti märkis ta, et maksekäsust sai ta teada ainult juhuslikult. Lisaks täpsustas ta, et ta ei ole aadressil, kuhu Euroopa maksekäsk toimetati, enam 2009. aastast saadik elanud. Viimaks märkis ta, et maksekäsku ei ole talle kunagi kätte toimetatud.

19. Amtsgericht Wedding juhtis 17. juuni 2011. aasta kirjas Bonchyki tähelepanu sellele, et vastuväide on hilinenud ja äärmisel juhul saaks esitada määruse nr 1896/2006 artikli 20 alusel ainult läbivaatamistaotluse. Seepeale esitas Bonchyk 24. juuni 2011. aasta kirjas Euroopa maksekäsu läbivaatamistaotluse.

C. Kohtuasi C-121/13

20. Rechtsanwaltskanzlei CMS Hasche Sigle, Partnerschaftsgesellschaft (edaspidi „CMS Hasche Sigle”), mille asukoht on Saksamaal, esitas avalduse Euroopa maksekäsu väljaandmiseks Küprosel asuva kostja Xceed Holding Ltd vastu. Ta märkis seejuures kostja asukohaks aadressi Nikosias (Küprosel). Amtsgericht Wedding rahuldab 4. juunil 2010 selle avalduse ja lasi Euroopa maksekäsu väljastusteatega tähtkirjaga CMS Hasche Sigle antud aadressil kätte toimetada. Väljastusteatest ilmneb, et maksekäsk toimetati sellele aadressile 30. juunil 2010, ning sellel väljastusteatel on ühe advokaadibüroo allkiri ja tempel, ilma et lahtris „üle antud” või üheski muus lahtris oleks risti. Amtsgericht Wedding tunnistas 10. augustil 2010 selle maksekäsu täidetavaks.

21. Xceed Holding Ltd esitas 19. oktoobri 2010. aasta kirjas, mille Amtsgericht Wedding sai kätte sama aasta 20. oktoobril, Euroopa maksekäsu läbivaatamistaotluse ja vaidlustas ettevaatusabinõuna selle maksekäsu.

22. Xceed Holding Ltd väidab, et seda maksekäsku ei ole talle kunagi kätte toimetatud, ja seda väidet ei ole vaidlustatud. Ta märgib, et kuni 18. maini 2010 oli tema asukoht Larnakal (Küpros), seejärel Limassolis (Küpros), ja et ta ei ole advokaadibürooga, kes maksekäsu kätte sai ja väljastusteatele alla kirjutas, kunagi ühenduses olnud. Euroopa maksekäsust olevat ta teada saanud alles 7. oktoobril 2010 CMS Hasche Sigle maksetaotluse kaudu.

23. Neis kolmes kohtuasjas on Amtsgericht Weddingil kahtlusi, kuidas määrust nr 1896/2006 tõlgendada. Eriti soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas kolme kostja põhikohtuasjas esitatud läbivaatamistaotlused kujutavad endast sobivat õiguskaitsevahendit.

III. Eelotsuse küsimused

24. Amtsgericht Wedding otsustas kolmes põhikohtuasjas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimusi. Ma toon siin ära küsimused, mis esitati kohtuasjas C-119/13 ja mis kordavad kohtuasjades C-120/13 ja C-121/13 esitatud küsimusi:

- „1. Kas [...] määrust nr 1896/2006 [...] tuleb tõlgendada nii, et kostja saab taotleda Euroopa maksekäsu kohtulikku läbivaatamist ka juhul, kui maksekäsku ei toimetatud talle kätte või seda ei toimetatud talle kätte nõuetekohaselt? Kas seejuures saab analoogia alusel lähtuda eelkõige määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõikest 1 või artikli 20 lõikest 2?
2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav: kas kostja peab juhul, kui maksekäsku ei toimetatud talle kätte või seda ei toimetatud talle kätte nõuetekohaselt, läbivaatamistaotluse esitamisel järgima ajalisi piiranguid? Kas seejuures tuleb lähtuda eelkõige määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõikes 3 sätestatud korrast?
3. Lisaks, kui vastus esimesele küsimusele on jaatav: milline menetluslik tagajärg saabub juhul, kui läbivaatamistaotlus rahuldatakse; kas seejuures saab lähtuda eelkõige analoogia alusel määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõikest 3 või artikli 17 lõikest 1?”

IV. Kohtujuristi analüüs

25. Oma esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määrust nr 1896/2006 tuleb tõlgendada nii, et kostja saab juhul, kui Euroopa maksekäsk on jäänud kätte toimetamata või seda ei ole kätte toimetatud nõuetekohaselt, taotleda selle läbivaatamist, tuginedes analoogia alusel määruse artikli 20 lõikele 1 või 2.

26. Kolmes põhikohtuasjas on eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtunud põhimõtteliselt sellest, et Euroopa maksekäsk on jäänud kas kätte toimetamata või ei ole seda nõuetekohaselt kätte toimetatud, kuna seda ei tehtud nimetatud määruses ette nähtud miinimumnõuete kohaselt.

27. Tegelikult tekib praegustes kohtuasjades küsimus, millised õiguskaitsevahendid on kostja käsutuses Euroopa maksekäsu vastu, mis on jäänud üldse kätte toimetamata või mida ei ole talle nõuetekohaselt kätte toimetatud ja mis on muutunud täidetavaks. Määrus nr 1896/2006 ei ütle sellises olukorras kostja õiguskaitsevahendite kohta mitte midagi ja tekitab seega õigusliku tühimiku. Kogu küsimus seisneb niisiis selles, millised õiguslikud tagajärjed on kättetoimetamata jätmisel või mittenõuetekohasel kättetoimetamisel.

28. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ja enamik vaidluspooli paistavad arvavat, et ainus õiguskaitsevahend on Euroopa maksekäsu läbivaatamine selle määruse artikli 20 alusel. Seda seisukohta ma ei jaga.

29. Nimetatud määruse artikli 1 lõike 1 punkti a kohaselt on määruse eesmärk vaidlustamata rahalisi nõudeid puudutavate piiriüleste juhtumite korral kohtuvaidlusi lihtsustada ja kiirendada ning vähendada kohtukuluisid, luues Euroopa maksekäsmenetluse. Seda menetlust võiks kirjeldada kui „ühepoolset menetlust”, kuna päritoluriigi kohtus ei toimu mingit kohtulikku arutamist ja kostja ilmub alles järgmises staadiumis, kui kohus on Euroopa maksekäsu välja andnud ja see on kostjale kätte toimetatud.

30. Seoses sellega on määruses nr 1896/2006 kehtestatud kättetoimetamise miinimumnormid, mis jagunevad kahte kategooriasse.

31. Esiteks sätestab selle määruse artikkel 13, kuidas toimetada maksekäsk kätte kostja kättesaamistõendiga. See tähendab, et on kindlaks tehtud, et kostja on tema vastu välja antud Euroopa maksekäsu kätte saanud – ning seega on saanud sellega tutvuda – ja et selles määruses ette nähtud mehhanism saab toimida.

32. Näiteks kui kostja otsustab määruse nr 1896/2006 artikli 16 alusel Euroopa maksekäsu vaidlustada, jätkub menetlus päritoluriigi kohtus tavalise tsiviilkohtumenetluse korras, välja arvatud juhul, kui nõude esitaja on sõnaselgelt taotlenud sel juhul menetluse lõpetamist³. Kui kostja seevastu maksekäsule ei reageeri, siis tunnistab päritoluriigi kohus viivitamatult selle maksekäsu pärast määruse nr 1896/2006 artikli 16 lõikes 2 ette nähtud tähtaja möödumist sama määruse artikli 18 lõike 1 alusel täidetavaks; määruse artikkel 19 täpsustab, et päritoluriigis täidetavaks muutunud Euroopa maksekäsku tunnustatakse ja täidetakse teistes liikmesriikides.

33. Kostja võib taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist ainult erandlikel juhtudel, kas sellepärast, et teda takistasid nõude vaidlustamisel vääramatu jõud või temast sõltumatud erakorralised asjaolud,⁴ või sellepärast, et määruses sätestatud nõudeid arvesse võttes anti maksekäsk välja selgelt valesti, või muudel erandlikel asjaoludel⁵.

34. Teiseks on määruse nr 1896/2006 artiklis 14 esitatud kättetoimetamise viisid ilma kostja kättesaamistõendita juhul, kui Euroopa maksekäsk antakse üle kolmandale isikule. Liidu seadusandja lähtub sel juhul eeldusest, et kostja on kohtutäituri või kirjakandja tulemise ajal ajutiselt eemal. See tähendab, et kasutades neid kättetoimetamisviise, eeldatakse üldiselt, et kostja on tema vastu välja antud Euroopa maksekäsu kätte saanud ja et ta on seega teadlik oma õigustest ja vastuväite esitamise või ettenähtud tähtjaks esitamata jätmise õiguslikest tagajärgedest, praegusel juhul sellest, et maksekäsk tunnistatakse määruse artikli 18 kohaselt täidetavaks.

35. Liidu seadusandja on siiski ka siin näinud ette võimaluse arvestada võimalikku hilinemist, andes kostjale võimaluse taotleda selle määruse artikli 20 lõigete 1 ja 2 alusel Euroopa maksekäsu läbivaatamist.

36. Eelnevat arvesse võttes nendin ma, et Euroopa maksekäsu menetluses on nõuetekohane kättetoimetamine äärmiselt tähtis. See võimaldab tagada, et kogu teave, mida kostja enda kaitsmiseks vajab, on talle kättesaadav, ning tagab sedakaudu kaitseõigused.⁶ Euroopa Komisjon rõhutas seda juba ettevalmistavates materjalides, märkides, et „[õ]iglase menetluse tagamiseks peab kostja olema maksekäsmenetluse raames oma menetluslikest õigustest ja kohustustest täiesti teadlik. [...] Seega on kokkuvõtlik, kuid täielik teave vältimatu tingimus selle tagamiseks, et tähtjad jääksid lühikeseks ning kostja saaks selle aja jooksul otsustada, kas ta soovib nõuet vaidlustada või mitte, olles täiel teadmisel tagajärgedest, ilma et tal oleks vaja õigusnõustamist”.⁷

3 — Vt selle määruse artikli 17 lõige 1.

4 — Vt määruse nr 1896/2006 artikli 20 lõike 1 punkt b.

5 — Vt selle määruse artikli 20 lõige 2.

6 — Vt menetluse algatamise dokumendi kättetoimetamise kohta kohtuotsus Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, punktid 32 ja 33). Vt ka kohtuotsus Alder (C-325/11, EU:C:2012:824, punktid 34–36).

7 — Vt roheline raamat Euroopa maksekäsu menetluse ja meetmete kohta, mis lihtsustavad ja kiirendavad kohtuvaidlusi seoses väikeste nõuetega, punkt 38 (KOM(2002) 746 (lõplik)).

37. Just selles seisneb määrusega nr 1896/2006 kehtestatud korra tähtsus: nimelt ühitada vaidlustamata rahalisi nõudeid puudutavates piiriülestes juhtumites kohtumenetluse kiirus ja tõhusus kaitseõiguste tagamisega. Kui kostjat on maksekäsu kättetoimetamise juurde kohustuslikus korras kuuluvates dokumentides sisalduvatest andmetest teavitatud ja ta on nendega tutvunud, saab ta seejärel oma õigusi kasutada, teades kõiki asjaolusid. Just sel põhjusel on tal pärast seda kõigest piiratud võimalused Euroopa maksekäsu täitmist vaidlustada.

38. Sellegipoolest on tema õigused, eriti kaitseõigused igati tagatud, kuna talle on selle maksekäsu väljaandmisest isiklikult teatatud.

39. Kas see on nii ka siis, kui määruse nr 1896/2006 artiklis 14 sätestatud korras maksekäsu täitmisele pööramisel ilmneb, et tegelikult ei ole oletatavat võlglast temast olenematutel põhjustel teavitatud?

40. Kindlasti mitte.

41. Nagu me nägime, on selle määrusega rajatud süsteemis kättetoimetamise eesmärk tagada kaitseõigused. Kättetoimetamise puhul eeldatakse, et kostja on Euroopa maksekäsu kätte saanud, mis on selles süsteemis erakordselt tähtis etapp. Kui tahetakse hoida tasakaalu eri eesmärkide vahel, mida selle määrusega püütakse saavutada, on nende tingimuste täitmine Euroopa maksekäsmenetluses esmatähtis.

42. Kaitseõigusi ei ole võimalik tagada ühe eeldusega, kui maksekäsu täitmisel selgub, et eeldus on vale. Sellisel juhul tuleks sellest teha ümberlukkamatu eeldus, millel ei oleks kaitseõiguste valdkonnas mingit mõtet.

43. Tahtes määruses nr 1896/2006 sätestatud mehhanismi liiga palju lihtsustada, rikutakse just kaitseõigusi ja seega Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artiklit 47.

44. Esiteks tähendaks see, kui nõustuda selle määruse artikli 20 kohaldamisega analoogia alusel, et heauskne kostja, kellele ei ole Euroopa maksekäsku miinimumnõuete kohaselt kätte toimetatud ja kes seetõttu ei ole saanud teada tema käsutuses olnud vaidlustamisvõimalusest, jääks ilma oma kõige põhilisematest õigustest, samas kui kostja, kellele selline maksekäsk korralikult ja nõuetekohaselt kätte toimetati, on neid õigusi kasutada saanud. Lisaks tõsiasjale, et selline tõlgendus oleks vastuolus harta artiklis 47 toodud kaitseõiguste tagamisega, tuleneks sellest ka kahe sellise heauskse kostja ebavõrdne kohtlemine.

45. Pealegi ei ole juhul, kui Euroopa maksekäsk on jäänud kostjale kätte toimetamata, võimalik asuda seisukohale, et kõnealune nõue on vaidlustamata nõue, kuna kostjal ei ole kätte toimetamata jätmise tõttu olnud ühelgi hetkel võimalik seda vaidlustada. Seega ei läheks me vastuollu mitte ainult määruse nr 1896/2006 – kus, meenutan ma, on kehtestatud Euroopa maksekäsmenetlus „vaidlustamata nõuete” jaoks – eesmärgi endaga, vaid veel enam ja eelkõige oleks tegemist kaitseõiguste ilmse rikkumisega, millel oleks pealegi kostjale rasked õiguslikud tagajärjed. Kui selle määruse artiklit 20 kohaldatakse analoogia alusel sellistel juhtudel, nagu mulle esitatud kohtuasjades, ja läbivaatamistaotlus jäetakse rahuldamata, siis jääb Euroopa maksekäsk nimelt sama määruse artikli 20 lõike 3 kohaselt täidetavaks.

46. Samuti märgin ma, et liidu seadusandja pidas oluliseks ära märkida, et päritoluriigi kohus on kohustatud juba Euroopa maksekäsu väljaandmisel tagama, et see toimetataks kostjale kätte kooskõlas siseriikliku õigusega selliselt, et oleks täidetud määruse nr 1896/2006 artiklites 13–15 sätestatud miinimumnormid.⁸ Sama määruse artiklist 14, kus sätestatakse, kuidas toimetada Euroopa maksekäsk kätte ilma kostja kättesaamistõendita, ilmneb see veel selgemalt, kuna selle lõikes 2 on öeldud, et „kättetoimetamine lõike 1 kohaselt [ei ole] lubatav, kui kostja aadress ei ole täpselt teada.”

47. Rõhutades päritoluriigi kohtu kohustust tagada, et kättetoimetamise miinimumnõudeid täidetak korralikult, väljendas liidu seadusandja enda taht tagada, et ühepoolses menetluses, kus kostjal on lõpuks võimalus oma õigusi kaitsta alles hiljem, oleks kaitseõigused tagatud.

48. Mis kasu määruse nr 1896/2006 artiklis 14 sätestatud menetlusest siis on? Mulle tundub see kasu kindel. See loob eelduse, mis võimaldab menetlusel kulgeda ja vastuväidete puudumisel tunnistada Euroopa maksekäsu täidetavaks. See on loogiline, kui kättetoimetamise viis on selline, et maksekäsk jõuab tõenäoliselt adreassaadi kätte. Tõhusust silmas pidades õigustab see tõenäolisus menetluse järgmiste etappide käivitamist, sest enamikel juhtudel vastab see eeldus tegelikkusele. Seevastu statistiliselt harvemal juhul, kui tegelikult on teisiti, tuleb olukorda käsitada, nagu poleks maksekäsku kätte toimetatud. Kokkuvõttes tagab see süsteemi tõhususe ja kaitseb isikuvabadusi.

49. Pealegi oleks minu arvates ainult sellise tõlgenduse puhul määruse nr 1896/2006 artiklis 14 sätestatud kord väljaspool kriitikat, pidades eriti silmas õigusteoorias sõnastatud etteheiteid.⁹

50. Seega arvan ma, et määruse nr 1896/2006 artikli 20 kohaldamine analoogia alusel sellistel juhtudel, nagu käsitletakse mulle esitatud kohtuasjades, ei ole kooskõlas selle määruse sõnastuse ega mõttega ja on harta artikliga 47 vastuolus. Minu arvates ei saa see määrus lubada sellist ebavõrdsust õigustes, mida tema eesmärk on kaitsta.

51. Pealegi leian ma, et kostjat ei saa õiguskaitsevahendist ilma jätta põhjendusel, et oli kõigest tõenäoline, et maksekäsk talle kätte toimetati, samas kui tema vastuväide tõendab, et ta Euroopa maksekäsust ei teadnud. Seega peab tal olema võimalik tegelikult kasutada sellist õiguskaitsevahendit, et ta saaks päritoluriigi kohtus tõendada, et ta seda maksekäsku kätte ei saanud. Juhul kui see kohus peaks tuvastama, et maksekäsku kätte ei toimetatud, on ainus õiguslik tagajärg, mis sellest minu arvates tuleneb, maksekäsu kehtetuse kindlakstegemine.

52. Neist asjaoludest lähtudes olen seega seisukohal, et määrust nr 1896/2006 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui selle artiklit 20 kohaldatakse analoogia alusel, juhul kui Euroopa maksekäsk jäeti kostjale kätte toimetamata või seda ei toimetatud kätte nõuetekohaselt. Et kaitseõigused oleks tagatud, peab kostjal olema võimalik kasutada päritoluriigi kohtus sõltumatut õiguskaitsevahendit, mis võimaldaks tal tõendada, et talle ei toimetatud seda maksekäsku kätte, ja lasta vajaduse korral tuvastada selle kehtetus.

53. Võttes arvesse vastust, mille ma soovitan esimesele küsimusele anda, ei ole teisele ja kolmandale küsimusele minu arvates vaja vastata.

8 — Vt selle määruse artikli 12 lõige 5.

9 — Ka õigusteoorias on sellele määruse nõrgale küljele tähelepanu juhitud. Vt selle kohta Guinchard, E., „L'Europe, la procédure civile et le créancier: l'injonction de payer européenne et la procédure européenne de règlement des petits litiges”, *Revue trimestrielle de droit commercial et de droit économique*, 2008, lk 465, ja Miguet, J., „Procédure d'injonction européenne”, *Jurisclasseur commercial*, kd 185, 2008. Vt ka Lopez de Tejada, M., ja d'Avout, L., „Les non-dits de la procédure européenne d'injonction de payer”, *Revue critique de droit international privé*, 2007, lk 717.

V. Ettepanek

54. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Amtsgericht Weddingi eelotsuse küsimustele järgmiselt:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus, tuleb tõlgendada nii, et määrusega on vastuolus, kui selle artiklit 20 kohaldatakse analoogia alusel, juhul kui Euroopa maksekäsk jäi kostjale kätte toimetamata või seda ei toimetatud kätte nõuetekohaselt.

Kaitseõiguste tagamiseks peab kostjal olema võimalik kasutada päritoluliikmesriigi pädevas kohtus sõltumatut õiguskaitsevahendit, mis võimaldaks tal tõendada, et talle ei toimetatud seda maksekäsku kätte, ja lasta vajaduse korral tuvastada selle kehtetus.